

دانشکده علوم ریاضی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد ریاضی محض

عنوان

قضیه باناخ- استون

استاد راهنما

دکتر محمد صالح مصلحیان

استاد مشاور

دکتر رجبعلی کامیابی گل

نگارنده

صفورا ظفر جعفرزاده

شهریور ۱۳۸۷

بسمه تعالی .

مشخصات رساله/پایان نامه تحصیلی دانشجویان .

دانشگاه فردوسی مشهد

عنوان رساله/پایان نامه: قضیه باناخ- استون

نام نویسنده: صفورا ظفر جعفرزاده

نام استاد(ان) راهنما: دکتر محمد صالح مصلحیان

نام استاد(ان) مشاور: دکتر رجبعلی کامیابی گل

دانشکده : علوم ریاضی	گروه: ریاضی محض	رشته تحصیلی: ریاضی محض
تاریخ تصویب: ۱۳۸۶/۸/۲۷	تاریخ دفاع: ۱۳۸۷/۶/۹	
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد ● دکتری ○	تعداد صفحات: ۱۲۱	

چکیده رساله/پایان نامه : یکی از مسائل اساسی در تمام حوزه های ریاضیات به دست دادن نمایشی کلی از نگاشت هایی است که ساختمان اشیاء مورد مطالعه را حفظ می کنند. قضیه باناخ- استون نمونه ای کلاسیک از چنان نتایجی است که تعمیم ها و نتایج بسیاری در حوزه های دیگر دارد.

در این پایان نامه به مطالعه قضیه کلاسیک باناخ- استون و تعمیم ها و توسعه های کلاسیک آن می پردازیم. همچنین برهان آرنز و کیلی برای این قضیه را که برهان استاندارد است که امروزه برای آن ارائه می شود، ذکر می کنیم.

در ادامه از میان تعمیم های ارائه شده، توسعه هایی از نتایج استون و گلفاند- کلموگوروف را بیان می کنیم و مسائلی باز یا حوزه هایی فعال برای مطالعه را معرفی می کنیم. به علاوه، به بیان مطالعه انجام شده در زمینه وضعیت قضیه باناخ- استون در آنالیز غیر ارشمیدسی می پردازیم.

امضای استاد راهنما:	کلید واژه: قضیه باناخ- استون، یکمتری یکریختی، یکمتری های خطی غیر پوشا، یکریختی های با کران کوچک، برداری مقدار، یکریختی های جبری، حقیقی فشرده، غیر ارشمیدسی
تاریخ:	

فهرست مندرجات

۴	مقدمه
۱۰	پیشنیازها
۱۱	۱.۰ مفاهیم و قضایایی در هندسه فضاهای باناخ
۱۸	۲.۰ الحاق یک عملگر کراندار روی فضایی نرم‌دار
۲۰	۳.۰ C^* - جبر و مفاهیمی در آن
۲۵	۱ قضیه باناخ و دستاوردهای کلاسیک آن
۲۶	۱.۱ قضیه باناخ
۳۴	۲.۱ تعمیم استون

۴۱	تعمیم آیلنبرگ	۳.۱
۵۰	برهان آرنزو کیلی	۴.۱
۵۶	حلقه $C(X, \mathbb{R})$ و قضیه باناخ - استون	۵.۱
۶۴	مشبکه $C(X, R)$ و قضیه باناخ - استون	۶.۱
۷۰	قضیه باناخ - استون ناجابه جایی	۷.۱
۷۴	معرفی برخی انشعابها و تعمیمهای قضیه باناخ - استون	۲
۷۵	یکمتریهای به تو	۱.۲
۷۹	یکمتریهای بین زیرفضاهای خاصی از $C_0(X)$	۲.۲
۸۲	یکمتریهای تقریبی	۳.۲
۸۵	فضای توابع برداری مقدار	۴.۲
۱۰۰	ساختمانهای جبری و قضیه باناخ - استون	۵.۲
۱۰۸	آنالیز غیرارشمیدسی و قضیه باناخ - استون	۶.۲

۱۱۸

فهرست منابع

۱۲۱

واژه‌نامه

مقدمه

فرض کنیم X و Y فضاهایی هاسدورف و فشرده باشند. فضاهای باناخ $\mathcal{C}(X)$ و $\mathcal{C}(Y)$ از توابع پیوسته همراه با نرم سوپرموم را در نظر می‌گیریم. در این صورت اگر X و Y همسانریخت باشند و $\varphi: Y \rightarrow X$ یک همسانریختی بین X و Y باشد، به سادگی بررسی می‌شود نگاشت $T: \mathcal{C}(X) \rightarrow \mathcal{C}(Y)$ با ضابطه $Tf = f \circ \varphi$ یک یکمتری یکریختی است؛ به بیان دیگر اگر فضاهای هاسدورف فشرده X و Y تا حد یک تغییر متغیر مثل هم باشند، فضاهای باناخ $\mathcal{C}(X)$ و $\mathcal{C}(Y)$ همراه با نرم سوپرموم نیز تا حد یک تغییر متغیر مانند هم هستند. سئوالی که در این جا مطرح می‌شود این است که آیا عکس این مطلب نیز برقرار است، یعنی اگر فضاهای باناخ $\mathcal{C}(X)$ و $\mathcal{C}(Y)$ ، برای X و Y هاسدورف فشرده، یکمتری یکریخت باشند آیا می‌توان نتیجه گرفت X و Y همسانریختند؟

همچنین می‌توان نشان داد نگاشت $T: \mathcal{C}(X) \rightarrow \mathcal{C}(Y)$ با ضابطه $Tf = -(f \circ \varphi)$ نیز یک یکریختی یکمتری است. در واقع اگر $h \in \mathcal{C}(Y)$ نگاشتی باشد که برای هر y در Y ، $|h(y)| = 1$ ، آن‌گاه $T: \mathcal{C}(X) \rightarrow \mathcal{C}(Y)$ با ضابطه

$$(Tf)(y) = h(y) \cdot f(\varphi(y)) \quad (f \in \mathcal{C}(X), y \in Y)$$

یک یکمتری یکریختی است (این که $h \in \mathcal{C}(Y)$ و $|h(y)| = 1$ به این معنی است که h روی مؤلفه‌های همبند Y ، یا مقدار ۱ را و یا مقدار -۱ را اختیار می‌کند). سئوالی که

در این جا مطرح می‌شود این است که آیا این‌ها تمام یکمتری‌های یکریختی از $\mathcal{C}(X)$ به روی $\mathcal{C}(Y)$ (بانرم سوپرموم) را به ما می‌دهند؟ یعنی اگر $T : \mathcal{C}(X) \rightarrow \mathcal{C}(Y)$ یک یکمتری یکریختی باشد، آنگاه آیا می‌توان نتیجه گرفت که همسانریختی $\varphi : Y \rightarrow X$ و نگاشت $h \in \mathcal{C}(Y)$ که برای هر y در Y ، $|h(y)| = 1$ موجودند که

$$(Tf)(y) = h(y) \cdot (f(\varphi(y))) \quad (f \in \mathcal{C}(X), y \in Y)?$$

قضیه باناخ – استون پاسخ مثبت این سؤال‌هاست.

این قضیه ابتدا توسط باناخ (۱۹۳۲) برای فضاهای متریک فشرده مطرح شد و سپس توسط استون (۱۹۳۷) به فضاهای توپولوژیک هاسدورف فشرده تعمیم داده شد.

در این پایان‌نامه در فصل اول به بیان قضیه باناخ و تعمیم‌های کلاسیک آن: استون، آیلنبرگ، گلفاند و کلموگوروف، کاپلانسکی و کادیسون می‌پردازیم. همچنین برهان آرنز و کیلی برای قضیه باناخ – استون را که برهان استاندارد است که امروزه برای این قضیه ارائه می‌شود، ذکر می‌کنیم. مطالب این فصل از منابع زیر اقتباس شده است:

- N. Dunford and J. T. Schwartz, *Linear Operators, part I: General Topology*, Interscience, New York, 1958.
- S. Eilenberg, *Banach space methods in topology*, Ann. of Math. **43** (1942), 568-579.
- R. J. Fleming and J. E. Jamison, *Isometries on Banach Spaces: Vector Valued Functions and Operator Spaces*, vol. **2**, Chapman & Hall/CRC,

2007.

- L. Gilman and M. Jerison, *Rings of Continuous Functions*, Van Nostrand, Princeton, 1960.
- R. V. Kadison, *Isometries of operator algebras*, Ann. of Math. **54** (1947), no. 2, 325-337.
- I. Kaplansky, *Lattice of continuous functions*, Bull. Amer. Math. Soc. **53** (1947), 617-623.
- M. S. Moslehian, *Characterization of some closed ideals of $\mathcal{C}(X)$* , Inter. Math. Journal **2** (2002), no. 11, 1055-1059.
- M. H. Stone, *Applications of the theory of Boolean rings to general topology*, Trans. Amer. Math. Soc. **41** (1937), 374-481.

در فصل دوم از میان تعمیم‌های فصل اول تعمیم استون و تعمیم گلفاند و کلموگوروف را انتخاب می‌کنیم که پیشرفت‌ها و توسیعی‌ها در این زمینه‌ها را تا مسئله‌هایی باز در این حوزه‌ها دنبال کنیم. به علاوه، به بیان مطالعه انجام شده در زمینه وضعیت قضیه باناخ – استون در آنالیز غیرارشمیدسی می‌پردازیم. مطالب این فصل از منابع زیر اقتباس شده است:

- D. Amir, *On isomorphisms of continuous function spaces*, Israel J. Math., **3** (1966), 205-210.
- J. Araujo, *The noncompact Banach-Stone theorem*, J. Operator Theory **55** (2006), no. 2, 285-294.

- J. Araujo, E. Beckenstein and L. Narici, *Biseparating maps and homomorphic realcompactifications*, J. Math. Anal. Appl. **192** (1995), 258-265.
- J. Araujo and J. J. Font, *Linear isometries between subspaces of continuous functions*, Trans. Amer. Math. Soc. **394** (1997), 413-428.
- E. Behrends, *M-structure and the Banach-Stone theorem*, Lecture Notes in Mathematics **736**, Springer, Berlin-Hiedelberg-New York, 1979.
- E. Beckenstein and L. Narici, *A non-Archimedean Banach-Stone theorem*, Proc. Amer. Math. **100** (1987), 242-246.
- Beckenstein and L. Narici, *Strang terrian-nonarchimedean spaces*, Amer. Math. Monthly. **88** (1981), no. 9, 667-676.
- M. Cambern, *Isomorphisms of $C_*(Y)$ onto $C_*(X)$* , Pacific J. Math. **35** (1970), 307-312.
- M. Cambern, *On isomorphisms with small bound*, Proc. Amer. Math. Soc. **18** (1967), 1062-1066.
- M. Cambern, *A generalized Banach-Stone theorem*, Proc. Amer. Math. Soc. **17** (1966), 396-400.
- N. Dunford and J. T. Schwartz, *Linear Operators, part I: General Topology*, Interscience, New York, 1958

- M. I. Garrido and J. A. Jaramilo, *Variations on the Banach-Stone theorem*, Extracta Math. **17** (2002), no. 3, 351-383.
- L. Gilman and M. Jerison, *Rings of Continuous Functions*, Van Nostrand, Princeton, 1960.
- W. Holsztynski, *Continuous mappings induced by isometries of spaces of continuous functions*, Studia Math. **26** (1966), 133-136.
- J. Jeang and N. Wong, *On the Banach-Stone problem*, Studia Math. **155** (2003), 95-105.
- M. Jerison, *The space of bounded maps into a Banach space*, Trans. Amer. Math. Soc. **25** (1950), 309-327.
- K. Lau, *A representation theorem for isometries of $C(X, E)$* , Pacific J. Math. **60** (1975), 229-233.
- S. B. Myers, *Banach spaces of continuous functions*, Ann. of Math. **49** (1948), 132-140.
- W. H. Schikhof, *Banach spaces over nonarchimedean valued fields*, Report no.9937 (1999), Department of Math. Univ. of Nijmegen.

لازم به ذکر است در این پایان نامه مسیر مرجع زیر را مورد توجه قرار داده ایم:

- M. I. Garrido and J. A. Jaramilo, *Variations on the Banach-Stone theorem*, Extracta Math. **17** (2002), no. 3, 351-383.

◦ فصل

پیشیازها

۱.۰ مفاهیم و قضایای در هندسه فضاهای باناخ

برای برهان لم‌ها و قضایای این بخش می‌توانید به [۱۶] فصل ۵ بخش‌های ۱، ۲ و ۳ مراجعه کنید.

منظور از K میدان \mathbb{R} یا \mathbb{C} است که فضای برداری مورد بحث روی آن تعریف شده است.

تعریف ۱.۱.۰ فرض کنیم V یک فضای برداری باشد. زیرمجموعه C از V را محدب^۱ می‌نامیم هرگاه C شامل هر پاره‌خط با نقاط انتهایی در C باشد، به بیان دیگر

$$tC + (1-t)C \subseteq C \quad (0 \leq t \leq 1).$$

لم ۲.۱.۰ فرض کنیم V فضایی برداری باشد و C_1 و C_2 زیرمجموعه‌هایی محدب از V باشند. در این صورت برای هر اسکالر α در K ، αC_1 و نیز $C_1 + C_2$ محدب هستند.

تعریف ۳.۱.۰ در فضای برداری V قرار می‌دهیم

$$x + A := \{x + a : a \in A\},$$

$$A + B := \{a + b : a \in A, b \in B\},$$

^۱Convex

$$\alpha A := \{\alpha a : a \in A\},$$

که در آن A و B زیرمجموعه‌هایی از V ، x عنصری داده شده در V و α اسکالری در K است.

تعریف ۴.۱.۰ فرض کنیم A زیرمجموعه‌ای از فضای برداری V باشد. غشای محدب A ، $co(A)$ عبارت است از کوچکترین مجموعه محدب شامل A .

تعریف ۵.۱.۰ فرض کنیم τ یک توپولوژی روی فضای برداری X باشد. در این صورت (X, τ) را یک فضای برداری توپولوژیک^۳ می‌نامیم هرگاه
(i) هر زیرمجموعه تک‌عضوی X بسته باشد.
(ii) اعمال فضای برداری X پیوسته باشند.

تعریف ۶.۱.۰ فرض کنیم X یک فضای برداری توپولوژیک روی میدان K باشد. متناظر با هر a در X و هر $\alpha \neq 0$ در K ، عملگر انتقال T_a و عملگر ضرب M_α را با ضابطه زیر تعریف می‌کنیم:

$$T_a(x) = a + x \quad , \quad M_\alpha(x) = \alpha x \quad (x \in X).$$

لم ۷.۱.۰ در هر فضای برداری توپولوژیک T_a و M_α همسانریختی هستند.

برهان. واضح است که T_a و M_α یک به یک هستند و X را به روی X نقش می‌کنند. همچنین واضح است که T_{-a} و $M_{\alpha^{-1}}$ معکوس این عملگرها هستند. بنا به پیوستگی جمع و ضرب اسکالری T_a, M_α, T_{-a} و $M_{\alpha^{-1}}$ پیوسته‌اند. بنابراین T_a و M_α همسانریختی هستند.

■

به عنوان نتیجه‌ای از این قضیه، هر مجموعه باز در هر فضای برداری توپولوژیک X تحت انتقال پایا است؛ یعنی مجموعه G در X باز است اگر و فقط اگر $x + G$ باز باشد که در آن x عنصری داده شده در X است. به این ترتیب توپولوژی X توسط پایه‌ای موضعی از هر نقطه به ویژه نقطه صفر مشخص می‌شود. همچنین برای هر همسایگی باز G از نقطه x در X ، همسایگی باز N از صفر موجود است که $G = x + N$.

لم ۸.۱.۰ بستاریک مجموعه محدب در یک فضای برداری توپولوژیک، محدب است.

تعریف ۹.۱.۰ فرض کنیم A زیرمجموعه‌ای از فضای برداری توپولوژیک X باشد. غشای محدب بسته A ، $\overline{co}(A)$ کوچکترین مجموعه‌ی محدب بسته شامل A است.

قضیه ۱۰.۱.۰ فرض کنیم X یک فضای برداری توپولوژیک و A زیرمجموعه‌ای از آن باشد. در این صورت $\overline{co}(A) = \overline{co}(A)$.

تعریف ۱۱.۱.۰ فرض کنیم V فضای برداری باشد و M و N زیرمجموعه‌هایی از V باشند. می‌گوییم تابع خطی f روی V ، M و N را جدا می‌کند هرگاه ثابت حقیقی d موجود باشد که

$$Ref(M) \geq d, \quad Ref(N) \leq d.$$

تعریف ۱۲.۱.۰ فضای برداری توپولوژیک X را موضعاً محدب^۵ می‌نامیم هرگاه حول صفر پایه‌ای موضعی از مجموعه‌های محدب داشته باشد.

قضیه ۱۳.۱.۰ فرض کنیم K_1 و K_2 مجموعه‌های محدب بسته مجزا از فضای برداری توپولوژیک موضعاً محدب X باشند. اگر K_1 فشرده نیز باشد، آنگاه ثابت c ، $\epsilon > 0$ و تابع خطی پیوسته f روی X چنان موجودند که

$$Ref(K_2) \leq c - \epsilon < c \leq Ref(K_1).$$

تعریف ۱۴.۱.۰ خانواده \mathcal{F} از توابع روی فضای توپولوژیک X را جداکننده می‌نامیم هرگاه برای هر x و y متمایز در X ، f در \mathcal{F} موجود باشد که $f(x) \neq f(y)$.

تعریف ۱۵.۱.۰ فرض کنیم X یک فضای برداری توپولوژیک باشد و \mathcal{F} زیرفضایی جداکننده^۶ از تابع‌های خطی روی X باشد. در این صورت توپولوژی ضعیف القا شده روی X توسط این زیرفضا، ضعیف‌ترین توپولوژی روی X است که تحت آن هر یک از تابع‌های در \mathcal{F} پیوسته باشند. به‌سادگی بررسی می‌شود مجموعه‌های به صورت

$$N(p; A, \epsilon) = \{q : |f(p) - f(q)| < \epsilon, f \in A\}$$

که در آن $p \in X$ ، A زیرمجموعه‌ای با متناهی عضو از \mathcal{F} و $\epsilon > 0$ داده شده‌اند، تشکیل پایه‌ای برای این توپولوژی می‌دهند.

برای تعریف توپولوژی ضعیف القا شده توسط خانواده‌ای از توابع که برد آن‌ها فضایی توپولوژیک است به [۳۶] مراجعه کنید.

تعریف ۱۶.۱.۰ فرض کنیم X یک فضای برداری توپولوژیک باشد. در این صورت X^* ، دوگان (توپولوژیک) X عبارت است از گردایه تمام تابع‌های خطی روی X که تحت توپولوژی X پیوسته‌اند.

تعریف ۱۷.۱.۰ فرض کنیم X فضایی نرم‌دار باشد. در این صورت X همراه با توپولوژی القا شده توسط نرم خود یک فضای برداری توپولوژیک است. منظور از توپولوژی $*$ -ضعیف روی X^* توپولوژی ضعیف القا شده توسط خانواده $\{\hat{x} : x \in X\}$ است که در آن $\hat{x} : X^* \rightarrow K \quad f \mapsto f(x)$.

^۶Separating subspace

به سادگى بررسى مى شود در فضاى نرم دار X تور (f_α) در X^* —ضعيف به f ميل مى کند اگر و فقط اگر براى هر x در X ، $\lim_{\alpha} f_\alpha(x) = f(x)$.

قضيه ۱۸.۱.۰ فرض كنيم \mathcal{F} خانواده‌اى از تابعك‌هاى خطى جداكننده روى فضاى بردارى V باشند. در اين صورت توپولوژى القا شده روى V توسط اين خانواده هاسدورف است (دقت كنيم در اين جا \mathcal{F} نيازى نيست لزوماً زيرفضا باشد).
برهان. با توجه به هاسدورف بودن برد تابعك‌هاى خطى حكم به سادگى به دست مى آيد. ■

لم ۱۹.۱.۰ اگر f_1, \dots, f_n, g تابعك خطى روى فضاى بردارى V باشند به طوري كه براى هر $1 \leq i \leq n$ و هر x در V كه $f_i(x) = 0$ نتيجه شود $g(x) = 0$ ، آن گاه g تركيبى خطى از f_i هاست.

قضيه ۲۰.۱.۰ فرض كنيم V فضايى بردارى باشد و V' فضايى بردارى و جداكننده از تابعك‌هاى خطى روى V باشد. در اين صورت دوگان (V, τ_w) كه در آن توپولوژى ضعيف القا شده توسط V' روى V است، V' مى باشد.

تعريف ۲۱.۱.۰ فرض كنيم V فضايى بردارى باشد. نقطه x در V را يك نقطه فرين (انتهايى)^۶ زيرمجموعه K از V مى ناميم، هرگاه از $x = ty + (1-t)z$ براى $0 < t < 1$ و y و z در K نتيجه شود $y = x = z$.

^۶Extreme point

لم ۲۲.۱.۰ فرض کنیم $n \in \mathbb{N}$ و A_i ها که $1 \leq i \leq n$ ، زیرمجموعه‌هایی از فضای برداری توپولوژیک X باشند. اگر غشای محدب بسته A_i ها فشرده باشد، آنگاه

$$\overline{co}(U_{i=1}^n A_i) = co(U_{i=1}^n \overline{co}(A_i)).$$

قضیه ۲۳.۱.۰ فرض کنیم K مجموعه‌ای فشرده در فضای برداری توپولوژیک موضعاً محدب X باشد. که غشای محدب بسته آن فشرده است. در این صورت نقاط فرین $\overline{co}(K)$ به K تعلق دارند.

برهان. به برهان خلف، فرض کنیم p نقطه‌ای فرین از $\overline{co}(K)$ باشد که در K نیست. چون K بسته است همسایگی U از مبدأ موجود است که $(p + U) \cap K = \emptyset$. چون ضرب اسکالری و جمع پیوسته‌اند، X موضعاً محدب است و $0 - 0 = 0$ ، همسایگی محدب U از مبدأ موجود است که $U - U \subseteq U$. بنابراین $(p + U) \cap (K + U) = \emptyset$. لذا $p \notin \overline{K + U}$. خانواده $\{k + U : k \in K\}$ پوششی باز برای K است. فرض کنیم $\{k_i + U : 1 \leq i \leq n\}$ زیرپوششی متناهی از این پوشش باشد. قرار می‌دهیم:

$$K_i := \overline{co}((k_i + U) \cap K) \subseteq \overline{k_i + U}.$$

به این ترتیب K_i زیرمجموعه‌ای بسته و بنابراین فشرده از $\overline{co}(K)$ است. لذا

$$\overline{co}(K) = \overline{co}(K_1 \cup \dots \cup K_n) = co(K_1 \cup \dots \cup K_n).$$

(در تساوی دوم از لم قبل استفاده شده است.) بنابراین $k_i \in K_i$ و $1 \leq a_i \leq n$ موجودند که $1 = \sum_{i=1}^n a_i$ و $p = \sum_{i=1}^n a_i k_i$. چون p نقطه فرین است اگر برای i $a_i > 0$

آن‌گاه $p_i = k_i$. چون $\sum_{i=1}^n a_i = 1$ ، لذا a_i ‌ی موجود است که $a_i > 0$. بنابراین
 $p \in \bigcup_{i=1}^n K_i \subseteq \bigcup_{i=1}^n (\overline{K_i + U}) \subseteq \overline{K + U}$
 حکم حاصل می‌شود. ■

۲.۰ الحاق یک عملگر کراندار روی فضایی نرم‌دار

در این بخش به هر عملگر کراندار $T \in B(X, Y)$ که X و Y فضاهایی نرم‌دار هستند،
 عملگری $T^* \in B(Y^*, X^*)$ نظیر می‌کنیم. اگر X و Y فضاهایی با بعد متناهی باشند،
 هر عملگر $T \in B(X, Y)$ نمایشی ماتریسی $[T]$ دارد. در این حالت ماتریس عملگر T^* ،
 $[T^*]$ ترانپوز ماتریس $[T]$ خواهد بود در صورتی که پایه مناسبی برای Y^* و X^* اختیار
 کنیم.

لم ۱.۲.۰ فرض کنیم X فضایی نرم‌دار باشد. در این صورت برای هر x در X

$$\|x\| = \sup\{\|f(x)\| : f \in X^*, \|f\| \leq 1\}.$$

برهان. فرض کنیم $f \in X^*$ و $\|f\| \leq 1$. در این صورت

$$\|f(x)\| \leq \|x\|.$$

بنابراین $\sup\{\|f(x)\| : f \in X^*, \|f\| \leq 1\} \leq \|x\|$. بنا به نتیجه‌ای از قضیه
 هان—باناخ تابعک خطی f در X^* با نرم یک موجود است که $f(x) = \|x\|$. به این ترتیب

$$\sup\{\|f(x)\| : f \in X^*, \|f\| \leq 1\} \geq \|x\|$$

و حکم حاصل می‌شود.

قضیه ۲.۲.۰ فرض کنیم X و Y فضاهایی نرم‌دار باشند و T عملگری در $B(X, Y)$ باشد. نظیر T عملگر منحصر به فرد T^* در $B(Y^*, X^*)$ چنان موجود است که

$$(*) \quad (T^*g)(x) = g(T(x)) \quad (g \in Y^*, x \in X).$$

به علاوه، $\|T^*\| = \|T\|$.

برهان. فرض کنیم g در Y^* داده شده باشد. تعریف می‌کنیم:

$$T^*g := goT.$$

در این صورت $T^*g \in X^*$ و لذا T^* خوش‌تعریف است. همچنین

$$(T^*g)(x) = (goT)(x) = g(T(x)).$$

بنابراین T^* در شرط $(*)$ صدق می‌کند. اگر $T^{*'} نگاشت دیگری باشد که در شرط $(*)$ صدق می‌کند، آن‌گاه واضح است که $T^{*'} = T^*$ ، یعنی شرط $(*)$ نگاشت T^* را به طور منحصر به فرد مشخص می‌کند. برای هر x در X ، g_1 و g_2 در Y^* و α در $K$$

$$\begin{aligned} T^*(\alpha g_1 + g_2)(x) &= (\alpha g_1 + g_2)(Tx) \\ &= \alpha(g_1(Tx)) + g_2(Tx) \\ &= \alpha(T^*g_1)(x) + (T^*g_2)(x) \\ &= [\alpha(T^*g_1) + (T^*g_2)](x). \end{aligned}$$

بنابراین $T^*(\alpha g_1 + g_2) = \alpha(T^*g_1) + (T^*g_2)$ ، یعنی T^* خطی است. از طرفی

$$\|T^*\| = \sup\{\|T^*g\| : \|g\| \leq 1\}$$